

5 Απριλίου, 1996

[ΝΙΚΗΤΑΣ, ΑΡΤΕΜΗΣ, ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ, Δ/στές]

ΗΛΙΑΣ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥΣ ΚΑΙ ΑΛΛΗ,

Εφεσεύοντες - Εναγόμενοι,

v.

ANNINOY ΙΩΑΝΝΟΥ,

Εφεσίβλητου - Ενάγοντα.

(Πολιτική Έφεση Αρ. 8677)

Ευρήματα Δικαστηρίου — Προϊποθέσεις επέμβασης από το Εφετείο.

*Μαρτυρία — Αξιολόγηση μαρτυρίας από το πρωτόδικο Δικαστήριο —
Προϊποθέσεις ανατροπής της από το Εφετείο.*

5

*Έξοδα — Αποστέρηση εξόδων από επιτυχόντα διάδικο — Παράλειψη του
Δικαστηρίου να επιδικάσει έξοδα σε επιτυχόντα εναγόμενο επειδή η
υπεράσπιση ήταν κοινή με συνεναγόμενο — Ανατράπηκε κατ' έφεση,
επιδικάστηκε το 1/3 των εξόδων και τα έξοδα της διαδικασίας της έφε-
σης.*

10

Ενώ ο εφεσίβλητος - ενάγων οδηγούσε το αυτοκίνητό του κατά μή-
κος κύριου δρόμου στη δεξιά πλευρά, ο εφεσεύων 1 - εναγόμενος, ει-
σήλθε στον κύριο δρόμο από πάροδο δεξιά ως προς την πορεία του
εφεσίβλητου - ενάγοντα με αποτέλεσμα να συγκρουστούν 1,5 μέτρα πέ-
ραν της νοητής γραμμής της εισόδου της παρόδου.

15

Η εκδοχή του εφεσίβλητου - ενάγοντα ήταν ότι στην αριστερή πλευ-
ρά του δρόμου υπήρχαν σταθμευμένα αυτοκίνητα που τον ανάγκαζαν
να οδηγή στη δεξιά πλευρά και ότι ο εφεσεύων 1 - εναγόμενος εισήλθε
απότομα στον κύριο δρόμο κατά τρόπο που δεν του έδιδε την ευκαιρία
να αντιδράσει.

20

Ο εφεσεύων 1 - εναγόμενος είχε αντίθετη εκδοχή. Είπε, ότι δεν
υπήρχαν σταθμευμένα αυτοκίνητα στο κύριο δρόμο εκτός ένα στα δε-
ξιά της παρόδου στον κύριο δρόμο και ότι λόγω περιορισμένης ορατό-
τητας εισήρχετο στον κύριο δρόμο με πολύ χαμηλή ταχύτητα. Η σύ-

25

γκρουση, ανέφερε, έγινε μόλις είδε το αυτοκίνητο του εφεσίβλητου - ενάγοντα.

Το πρωτόδικο Δικαστήριο, δέχτηκε τη μαρτυρία του εφεσίβλητου - ενάγοντα και απέρριψε εκείνη του εφεσεύοντα 1 - εναγομένου. Ο εφε- 5
σειών - εναγόμενος 1 εφεσίβαλε την απόφαση και κάλεσε το Εφετείο να ανατρέψει τα ευρήματα του πρωτόδικου Δικαστηρίου ως προς την αξιοπιστία των μαρτύρων και επιπλέον υπέβαλε, ότι έστω και με βάση τα ευρήματα αυτά θα έπρεπε και πάλιν να αποδοθεί μέρος της ευθύνης στον εφεσίβλητο - ενάγοντα. 10

Η έφεση της εφεσεύουσας 2 - εναγόμενης, αφορούσε τα έξοδα.

Αποφασίστηκε ότι:

- (1) Το Εφετείο δεν επεμβαίνει στα ευρήματα του πρωτόδικου Δικαστηρίου, εκτός αν ο εφεσεύων το ικανοποιήσει ότι η αιτιολογία είναι ανεπαρκής ή ότι τα ευρήματα δε δικαιολογούνται από τη μαρτυρία, θεωρουμένης στο σύνολό της. 15
- (2) Το πρωτόδικο Δικαστήριο, δεν αξιολόγησε τις μαρτυρίες μόνο με βάση τις κατ' ισχυρισμόν αντιφάσεις ή διαφορές στη μαρτυρία των διαδίκων, αλλά έλαβε υπόψη του τη γενική εντύπωση που του έκαμαν ως μάρτυρες καθώς και άλλα στοιχεία της ενώπιον του μαρτυρίας έτσι ώστε να μη δικαιολογείται επέμβαση. 20 25
- (3) Η απόφαση του πρωτόδικου Δικαστηρίου να μη επιδικάσει έξοδα στην επιτυχούσα εφεσεύουσα 2 - εναγομένη, επειδή η υπεράσπιση ήταν κοινή, ήταν λανθασμένη. 30

Η έφεση του εφεσεύοντα 1 απορρίφθηκε με έξοδα. Η έφεση της εφεσεύουσας 2 έγινε δεκτή ως προς τα έξοδα. Επιδικάστηκαν υπέρ της το 1/3 των εξόδων της πρωτόδικης διαδικασίας, ως επίσης και τα έξοδα της έφεσης. 35

Αναφερόμενες υποθέσεις:

Καθηξιώτης ν. Manocas Transport Co. Ltd (1993) 1 Α.Α.Δ. 954, 40

Νικολάου κ.ά. ν. Γεωργίου (1993) 1 Α.Α.Δ. 938.

Έφεση.

Έφεση από τους εναγόμενους κατά της απόφασης του Επαρχιακού Δικαστηρίου Λεμεσού (Παναγή, Ε.Δ.) που δόθηκε στις 31 Ιανουαρίου, 1992 (Αρ. Αγωγής 1812/90) με την οποία αποφασίσθηκε 5 όπως ο εφεσείων 1 πληρώσει στον εφεσίβλητο το ποσό των Λ.Κ.£1.074 σαν ειδικές αποζημιώσεις και £500 σαν γενικές και ειδικές αποζημιώσεις για σωματικές βλάβες τις οποίες υπέστη λόγω της αμελούς οδήγησης του εφεσείοντα 1.

10

Χρ. Μελίδης για τον Γ. Σαββίδη, για τους Εφεσείοντες.

Κ. Μελάς, για τον Εφεσίβλητο.

15

Cur. adv. vult.

ΝΙΚΗΤΑΣ, Δ.: Την ομόφωνη απόφαση του Δικαστηρίου θα δώσει ο Π. Αρτέμης, Δ.

20

ΑΡΤΕΜΗΣ, Δ.: Η παρούσα αγωγή αφορά σύγκρουση οχημάτων που συνέβηκε στην Λεμεσό στη συμβολή των οδών Στρατηγού Μακρυγιάννη και Χρυσάνθου. Κύριος δρόμος είναι η οδός Στρατηγού Μακρυγιάννη.

25

Ο εφεσίβλητος οδηγούσε το αυτοκίνητο του κατά μήκος της οδού Στρατηγού Μακρυγιάννη και συγκρούστηκε με το όχημα που οδηγείτο από τον εφεσείοντα 1, που εισήλθε στον κύριο δρόμο από την πάροδο που βρισκόταν στα δεξιά του εφεσίβλητου, έχοντας υπόψη την κατεύθυνσή του. Όπως προκύπτει από το σχέδιο της Αστυνομίας, ο 30 εφεσίβλητος κατά τη στιγμή της σύγκρουσης οδηγούσε το όχημά του εντός της δεξιάς πλευράς του δρόμου και η σύγκρουση συνέβηκε περίπου 1,5 μέτρο πέραν της νοητής γραμμής της εισόδου της παρόδου.

35

Ήταν η εκδοχή του εφεσίβλητου ότι ο λόγος που οδηγούσε το αυτοκίνητό του προς τη δεξιά πλευρά του δρόμου ήταν η ύπαρξη σταθμευμένων οχημάτων στα αριστερά του. Όταν πλησίασε την πάροδο και όταν ήταν πλέον αργά να κάμει οτιδήποτε, αντιλήφθηκε το όχημα του εφεσείοντα 1 να εισέρχεται στον κύριο δρόμο χωρίς να σταματήσει, με αποτέλεσμα να συμβεί η σύγκρουση των δύο οχημάτων.

40

Η μαρτυρία του εφεσείοντα 1 ήταν αντίθετη. Αυτός ανέφερε ότι λόγω της μη ύπαρξης ορατότητας στη γωνιά της συμβολής των δύο δρόμων, αφού πρώτα σταμάτησε, ακολούθως συνέχισε να προχωρεί πολύ σιγά για να μπορέσει να έχει ορατότητα εντός του κύριου δρό-

μου. Μόλις δε έπραξε τούτο, αστραπιαία επεσυνέβη η σύγκρουση-είδε δε το αυτοκίνητο του εφεσίβλητου τη στιγμή που συγκρούστηκε με το δικό του. Ήταν επίσης η μαρτυρία του εφεσείοντα 1 ότι δεν υπήρχαν οχήματα σταθμευμένα στην αριστερή πλευρά του εφεσίβλητου, αλλά μόνο ένα αυτοκίνητο σταθμευμένο στα δεξιά της παρόδου στον κύριο δρόμο. Το πρωτόδικο Δικαστήριο, αφού ανέλυσε τη μαρτυρία, δέχθηκε εκείνη του εφεσίβλητου αποδεχόμενο την ύπαρξη σταθμευμένων οχημάτων. Επίσης απέρριψε τη μαρτυρία του εφεσείοντα 1 ότι σταμάτησε στην είσοδο της παρόδου προτού εισέλθει μερικώς στον κύριο δρόμο και κατέληξε στο συμπέρασμα ότι αποκλειστικά υπεύθυνος για τη σύγκρουση ήταν ο εφεσείοντας 1.

Ο συνήγορος του εφεσείοντα 1 μας κάλεσε να ανατρέψουμε τα ευρήματα του πρωτόδικου Δικαστή όσον αφορά την αξιοπιστία των μαρτύρων και να δεχθούμε την δική του εκδοχή. Υπέβαλε όμως επιπρόσθετα στο Δικαστήριο ότι έστω και με βάση τα ευρήματα αυτά θα έπρεπε και πάλιν να αποδοθεί μέρος της ευθύνης στον εφεσίβλητο.

Οι αρχές βάσει των οποίων το Δικαστήριο επεμβαίνει σε ευρήματα αξιοπιστίας μαρτύρων είναι σταθερά νομολογημένες. Θα αρκεστούμε να αναφερθούμε στην υπόθεση *Καθηζιώτης v. Manocas Transport Co. Ltd* (1993) 1 Α.Α.Δ. 954, όπου στη σελ. 959 αναφέρθηκαν τα ακόλουθα:

“Αναφορικά με τα ευρήματα του πρωτόδικου Δικαστή που βασίζονται στην αξιοπιστία μαρτύρων, είναι καθιερωμένη αρχή ότι η αξιολόγηση ενός μάρτυρα αν είναι αξιόπιστος ή όχι, είναι καθαρά θέμα του πρωτόδικου Δικαστηρίου και κατά κανόνα το Εφετείο σπάνια επεμβαίνει στο να αποφασίσει περί της αξιοπιστίας ενός μάρτυρα (βλέπε μεταξύ άλλων, *Μόδεστος Πίτσιλλος v. Δημητράκη Ευγενίου* (1989) 1(Ε) Α.Α.Δ. 691, *Papadopoulos v. Stavrou* (1982) 1 C.L.R. 321, *Fournides v. Republic* (1986) 2 C.L.R. 73, *Psaras and Another v. Republic* (1987) 2 C.L.R. 132.”

Περαιτέρω, όσον αφορά γενικά τα ευρήματα του πρωτόδικου Δικαστηρίου αναφέρθηκαν τα ακόλουθα στην υπόθεση *Νικολάου κ.ά v. Γεωργίου* (1993) 1 Α.Α.Δ. 938 στις σελ. 942, 943.

“Το Ανώτατο Δικαστήριο δεν επεμβαίνει στα ευρήματα του πρωτόδικου Δικαστηρίου, εκτός εάν ο εφεσείων ικανοποιήσει το Δικαστήριο ότι η αιτιολογία είναι ανεπαρκής ή ότι τα ευρήματα δε δικαιολογούνται από τη μαρτυρία, θεωρουμένης στο σύνολο της. Με απροθυμία επεμβαίνει στα ευρήματα γεγονότων, εκτός στις περιπτώσεις όπου η δικαιοσύνη το απαιτεί, όταν τα ευρήματα

αυτά δεν είναι εύλογα επιτρεπτά με βάση τα πρωτογενή γεγονότα. Ο εφεσείων έχει την ευθύνη να πείσει το Δικαστήριο ότι τα ευρήματα του πρωτόδικου Δικαστηρίου είναι λανθασμένα (βλ. μεταξύ άλλων, *Sofoclis Mamas v. The Firm 'ARMA' Tyres* (1966) 1 C.L.R. 158; *Marikkou Nearchou v. Maria Demetri Papaefstathiou* (1970) 1 C.L.R. 109; *Polykarpou v. Polykarpou* (1982) 1 C.L.R. 182; *Roussou v. Aristodemou* (1989) 1 C.L.R. 12, *Φοίβος Μαυρίδης v. Rima J. Dharaghji και Άλλων* (1990) 1 Α.Α.Δ. 1013, *Simon Carl Bullows v. Ανδρούλλας Νεοφύτου και Άλλης*, Πολιτική Έφεση Αρ. 8761. Απόφαση δόθηκε στις 28 Ιανουαρίου, 1994, δε δημοσιεύθηκε ακόμα)”

Ο συνήγορος του εφεσείοντα 1 υποστήριξε ότι το γεγονός ότι στην κύρια εξέτασή του ο πελάτης του δεν ανεφέρθη στην ύπαρξη σταθμευμένου αυτοκινήτου προς τα δεξιά του και ανέφερε τούτο μόνο στην αντεξέταση, δεν αποτελούσε σοβαρή αντίφαση που να δικαιολογεί το πρωτόδικο Δικαστήριο βασιζόμενο σ' αυτή να απορρίψει την εκδοχή του. Αντίθετα, υποστήριξε ότι το γεγονός ότι ο εφεσίβλητος δεν ανέφερε αρχικώς την ύπαρξη σταθμευμένων οχημάτων στα αριστερά του και ούτε υπήρχαν τέτοια οχήματα σημειωμένα στο σχέδιο, αποτελούσε λόγο για απόρριψη της εκδοχής του.

Κρίνουμε ότι, έχοντας υπόψη την κατάσταση του εφεσίβλητου μετά την σύγκρουση στην οποία αναφέρθηκε και το πρωτόδικο Δικαστήριο, η μη αναφορά του κατά την ώρα εκείνη σε σταθμευμένα οχήματα μπορούσε να δικαιολογηθεί, όπως τη δικαιολόγησε το πρωτόδικο Δικαστήριο και δεν αποτελεί στοιχείο που μοιραία επηρεάζει το εύρημα αξιοπιστίας του πρωτόδικου Δικαστηρίου. Γενικά, θα θέλαμε να παρατηρήσουμε πως το πρωτόδικο Δικαστήριο δεν αξιολόγησε τις μαρτυρίες μόνο με βάση τις πιο πάνω κατ' ισχυρισμό αντιφάσεις ή διαφορές στη μαρτυρία των διαδίκων, αλλά έλαβε υπόψη του τη γενική εντύπωση που του έκαμαν ως μάρτυρες, καθώς επίσης και άλλα στοιχεία της μαρτυρίας που τέθηκαν ενώπιόν του.

Με βάση τις παρατηρήσεις μας αυτές και τις γενικές αρχές επέμβασης, στις οποίες αναφερθήκαμε πιο πάνω, δε θεωρούμε ότι είναι περίπτωση όπου μπορούμε ή πρέπει να επέμβουμε στα ευρήματα αξιοπιστίας του πρωτόδικου Δικαστηρίου και να ανατρέψουμε και τα ευρήματα του επί των γεγονότων.

Το πρωτόδικο Δικαστήριο, επιπρόσθετα, κατέληξε στο συμπέρασμα ότι κατά τη στιγμή της σύγκρουσης το αυτοκίνητο του εφεσίβλητου οδηγείτο με πολύ χαμηλή ταχύτητα, ο λόγος δε της σύ-

γκρουσης ήταν η έξοδος του εφεσείοντα 1 εντός του κύριου δρόμου, γεγονός που δεν επέτρεπε κάτω από τις συνθήκες οποιαδήποτε αντίδραση εκ μέρους του εφεσίβλητου.

Για τους πιο πάνω λόγους βρίσκουμε ότι η έφεση του εφεσείοντα 1 πρέπει να απορριφθεί και απορρίπτεται με έξοδα εις βάρος του. 5

Αναφορικά με την έφεση της εφεσείουσας 2, που αφορά τα έξοδα, κρίνουμε ότι αυτή πρέπει να γίνει αποδεκτή. Το πρωτόδικο Δικαστήριο δεν επεδίκασε έξοδα υπέρ της επιτυχούσας εφεσείουσας-εναγομένης 2, εναντίον της οποίας δεν απεδείχθη ευθύνη εκ προστήσεως ως ιδιοκτήτριας του οχήματος με το δικαιολογητικό ότι η υπεράσπιση των δύο εναγομένων στην πρωτόδικη διαδικασία ήταν κοινή. Είμαστε της γνώμης ότι, παρόλον τούτο, κάποιο μέρος των εξόδων της επιτυχούσας εναγομένης θα έπρεπε να επιδικασθεί υπέρ της και ανατρέπουμε την απόφαση του πρωτόδικου Δικαστηρίου στο σημείο αυτό επιδικάζοντας το 1/3 των εξόδων της πρωτόδικης διαδικασίας υπέρ της. Επίσης επιδικάζονται υπέρ της και τα έξοδα της έφεσης. 10 15 20

Η έφεση του εφεσείοντα 1 απορρίπτεται με έξοδα εις βάρος του. Η έφεση της εφεσείουσας 2 ως προς τα έξοδα επιτυγχάνει. Επιδικάζονται υπέρ της το 1/3 των εξόδων της πρωτόδικης διαδικασίας ως επίσης και τα έξοδα της έφεσης. 25